

Miranda Cowley Heller

Castelul de hârtie

Traducere din limba engleză de
Andreea Popescu

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactare:
Alexandra Fusoi

Design copertă: Lauren Peters-Collaer
Ilustrație copertă: Paul Resika. THE REEDS (Horseleech Pond),
1969 (Detail). Courtesy of the artist, Bookstein Projects,
New York, and Berta Walker Gallery, Provincetown, MA. /
Photograph courtesy of Sotheby's, 2005

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Dan Crăciun

Corectură:
Oana Apostolescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
HELLER, MIRANDA COWLEY

Castelul de hârtie / Miranda Cowley Heller ; trad. din lb. engleză
de Andreea Popescu. - București : Editura Trei, 2022
ISBN 978-606-40-1282-1

I. Popescu, Andreea (trad.)

821.111

Titlul original: *The Paper Palace*
Autor: Miranda Cowley Heller

Copyright © 2021 by Green Pear Inc.

Copyright © Editura Trei, 2022
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-1282-1

Cartea întâi

ELLE

Astăzi. 1 august, Pădurea de Niciunde*Ora 6:30*

Lucrurile vin de niciunde. Minte se golește și apoi în cadru apare o pară. Perfectă, verde, cu codița înclinată, cu o singură frunză. Se află într-un bol de ceramică și stă cuibărită între limete, în mijlocul mesei de picnic uzate, pe o verandă veche, lângă un lac, în străfundul unei păduri, aproape de mare. Lângă castron e un sfeșnic de alamă plin de picături de ceară și de praful așezat în timpul unei ierni lungi în care a fost lăsat descoperit pe un raft. Farfurii din care paste s-au mâncat numai pe jumătate, un șervet de masă desfăcut, restul de vin roșu în sticlă, un fund de lemn pentru pâine artizanal neșlefuit, pâinea ruptă, nu tăiată. O carte de poezii mucegăită zace deschisă pe masă. *Odă unei ciocârlii*, înălțându-se în albastrul cerului — exprimând suferință și emoție — îmi revine în minte pe când privesc fix rămășițele cinei de-aseară. *Cântecele-mi toate, / Ca și al tău, de lume-ar fi ascultate*. A citit foarte frumos. „Pentru Anna.“ Am stat cu toții acolo

vrăjiți, amintindu-ne de ea. Puteam să-l privesc numai pe el o veșnicie și să fiu fericită. Puteam să-l ascult cu ochii închiși, să-i simt respirația, să-i simt cuvintele învăluindu-mă pentru totdeauna. E tot ce îmi doresc.

Dincolo de masă, lumina se împuținează când se strecoară printre stori, strălucind apoi deasupra copacilor pestriți, a suprafeței albastre curate a lacului, a umbrelor întunecate ale copacilor tupelo de pe malul apei, unde razele soarelui dispar repede peste zi. Mă uit la restul de cafea îngroșată și veche dintr-o ceașcă murdară și mă gândesc dacă să o beau. Aerul e răcoros. Tremur în capotul liliachiu-pal — al mamei — pe care îl port în fiecare vară când ne întoarcem în tabără. Are mirosul ei, te duce cu gândul la o stare de toropeală și e pătat cu excremente de șoarece. Este perioada mea preferată în Pădurea de Niciunde. Dimineața devreme, lângă lac, înainte să se fi trezit toată lumea. Lumina soarelui e limpede, nemișcată, apa e înviorătoare, caprimulgi țipători au tăcut în cele din urmă.

În fața ușii de la verandă, pe mica platformă de lemn, s-a strâns nisipul printre dale — trebuie adunat. De plasa de protecție a ușii se sprijină o mătură, lăsând o adâncitură, dar o ignor și mă îndrept pe potecă spre plaja noastră. În spatele meu, balamalele ușii scârțâie, opunându-se.

Las să cadă capotul pe jos și rămân goală la marginea apei. Pe partea cealaltă a lacului, dincolo de liziera de pini și stejari pitici, se aude vuietul oceanului mândru. Probabil poartă în el o furtună de pe undeva din larg. Aici însă, pe malul lacului, atmosfera e liniștită. Aștept, privesc, ascult... ciripitul, bâzâitul insectelor minuscule, adierea vântului care apleacă blând copacii. După care intru până la genunchi în apa rece ca gheața și mă scufund.

Mă îndepărtez înotând dincolo de nuferi, împinsă de un sentiment de bucurie, de libertate și de adrenalina iscată de o neliniște necunoscută. Mi-e un pic teamă că vor apărea din adâncuri țestoase-aligator ca să mă muște de sânii mari. Sau poate vor fi atrase de mirosul sexului în timp ce îmi deschid și îmi închid picioarele. Mă copleșește brusc nevoia să mă întorc în siguranță la mal, unde pot vedea fundul nisipos. Regret că nu am mai mult curaj. Ador însă și să trăiesc senzația de teamă, să-mi țin respirația, inima să-mi bată cu putere când ies din apă.

Îmi strâng cât pot de mult părul lung, iau un prosop tocit de pe sfoara de rufe pe care a întins-o mama între doi pini noduroși, mă întind pe nisipul cald. O libelulă albastră ca oțelul îmi aterizează pe sfârc și se așază acolo înaintea de a zbura mai departe. O furnică escaladează dunele sahariene formate de corpul meu aflat în calea ei.

În sfârșit, aseară ne-am culcat împreună. După toți anii în care doar mi-am închipuit, când nu știam dacă mă mai dorea. Momentul a venit când am fost sigură că se va întâmpla: vinul, vocea frumoasă a lui Jonas citind oda, soțul meu, Peter, întins pe canapea în ceața indusă de brandy, cei trei copii ai mei adormiți în căsuță, mama la bucătărie spălând vasele cu mănușile ei galbene de cauciuc, fără să ia în seamă musafirii de la cină. Ne-am privit îndelung. M-am ridicat de la masa zgomotoasă, mi-am scos chiloții în cămară și i-am ascuns după cutia de pâine. Apoi am ieșit pe ușa din spate în beznă. Am așteptat printre umbre, ascultând zgomotul făcut de farfurii, apă, pahare, tacâmurile de argint lovindu-se unul de altul în apa cu detergent. Am așteptat. Am sperat. S-a ivit brusc, m-a împins în zidul casei și și-a întins mâna pe sub rochia mea.

— Te iubesc, mi-a șoptit.

Am gâfâit în timp ce intra în mine și mi-am zis că nu mai e cale de întoarcere. Nu regret nimic din ce nu am făcut. Regret numai ce am făcut. Pe el îl iubesc, pe mine mă urăsc; mă iubesc pe mine, îl urăsc pe el. Acesta e sfârșitul unei lungi povești.

1966. Decembrie, New York

Țip. Țip și gâfâi până când în sfârșit mama își dă seama că e ceva în neregulă. Aleargă la cabinetul doctorului, imaginându-se domnișoara Clavel în timp ce fuge pe Park Avenue îngrozită, strângând la piept bebelușul de trei luni. Tata aleargă și el cu servieta în mână pe Madison Avenue dinspre clădirea Fred F. French. Gândurile i se învâlmășesc în minte și îi este teamă de propria neputință mai mult decât de orice altceva. Doctorul le spune că nu mai e timp — dacă așteaptă, bebelușul va muri — și mă smulge din brațele mamei. Pe masa de operație mă taie pe burtă ca pe un pepene copt. O tumoare se încolăcise în jurul intestinelor, iar toxicitatea rahatului se adunase în spatele strânsorii ei puternice și împingea otravă în tot corpul meu mic. Rahatul se tot adună și esențială e supraviețuirea, dar asta o să învăț abia după mulți ani.

În timp ce mă operează, doctorul îmi taie un ovar din neglijență, în graba lui de a mă salva de la moarte. Și acest lucru îl voi afla după mulți ani. Când descopăr, mama plânge a doua oară pentru mine.

— Îmi pare tare rău, spune ea. Trebuia să-l oblig să fie mai atent... — ca și cum ar fi avut puterea să-mi schimbe destinul, însă alesese să nu o folosească.

Mai târziu zac într-un pat de spital cu brațele legate pe lângă corp. Țip, plâng, vie, turbată de furie din cauza acestei nedreptăți. Nu o lasă pe mama să mă hrănească. Rămâne fără lapte. Trece aproape o săptămână până îmi eliberează mâinile din legături.

— Erai un bebeluș așa de fericit! spune tata.

— După aceea nu te-ai mai oprit din țipat, zice mama.

Ora 7:30

Mă întorc pe burtă și îmi pun capul pe brațe. Ador mirosul dulce-sărat al pielii după ce am stat la soare — o mireasmă de mosc și nuci, ca și cum aș fi pusă la sărat. Dinspre alea care duce la căsuțele unde sunt dormitoarele aud cum se închide o ușă. S-a trezit cineva. Se aud pași pe frunzele uscate. Pornește dușul exterior. Țevile gem, trezindu-se pentru o nouă zi. Oftez, îmi iau capotul de pe plajă și mă întorc în casă.

Tabăra noastră are o clădire principală — Casa Mare — și patru căsuțe cu câte un dormitor, așezate de-a lungul unei alei mărginite de pini pe malul lacului. Sunt căsuțe mici învelite cu șindrilă, cu acoperișuri înălțate ca să le protejeze de zăpadă, cu câte o lucarnă și ferestre lungi așezate sus de fiecare parte. O construcție de modă veche, rustică, simplă. Așa cum ar trebui să arate o căsuță din Noua Anglie. Un crâng de arbuști — *clethra* înfloriți, tufișuri de mure sălbatice și dafini — se întinde între alee și lac, apărându-ne de ochii iscoditori ai pescarilor și înotătorilor entuziaști care reușesc să traverseze lacul până la noi dinspre mica plajă publică aflată pe malul celălalt. Nu li se permite să urce pe uscat, dar uneori calcă apa la doar doi metri depărtare, drept în fața arbuștilor

noștri, fără să-și dea seama că pătrund neinvitați în viețile noastre.

Pe o altă alee, în spatele căsuțelor, este vechea clădire a băii. Zugrăveala se jupoaie, chiuveța ruginită de email este acoperită de petele maronii lăsate de moliile moarte atrase de lumina aprinsă pe timpul nopții. Cada veche cu gheare se află acolo încă de când a construit bunicul meu tabăra. Mai există și un duș exterior cu țevile legate de un copac tupelo, de unde apa curge direct pe pământ și de-a lungul aleii nisipoase.

Casa Mare e alcătuită dintr-o singură cameră spațioasă — sufragerie și bucătărie, cu o cămară separată — construită din blocuri de zgură și carton gudronat. Podele din scânduri late, bârne groase și o vatră masivă. În zilele ploioase închidem ușile și ferestrele și stăm înăuntru, ascultăm trosnetul focului și ne silim să jucăm Monopoly. *Adevăratul* loc unde ne petrecem zilele — unde citim, mâncăm, ne certăm și îmbătrânim împreună — este veranda, lată cât casa, care dă către lac. Tabăra noastră nu este pregătită de iarnă. N-ar avea niciun rost. La sfârșitul lunii septembrie, când vremea se răcește și toate casele de vară sunt deja închise, pentru că se închide sezonul, Pădurea de Niciunde devine un loc singuratic — încă frumos la lumina stelelor, dar solemn și sepulcral. Nimeni nu mai dorește să rămână după ce cad frunzele. Însă când vine din nou vara și pădurile sunt din nou înfrunzite, iar bătlanii albaștri se întorc să se cuibărească și să se plimbe în lacul strălucitor, este cel mai frumos loc de pe Pământ.

În clipa când intru pe verandă, mă cuprinde nostalgia, ca un argint viu care îmi trece prin piept precum dorul de casă. Știu că trebuie să strâng masa înainte să

vină ceilalți la micul dejun, dar vreau să-mi imprim în minte forma ei — să retrăiesc seara trecută firimitură cu firimitură, farfurie cu farfurie, să mi-o întipăresc în creier. Îmi trec mâna peste o pată de vin roșu de pe fața de masă albă, duc paharul lui Jonas la buze și încerc să-l regăsesc în el. Închid ochii, amintindu-mi apăsarea ușoară a pulpei lui peste a mea sub masă. Înainte de a fi sigură că mă dorea. Când mă întrebam cu respirația tăiată dacă a făcut-o cu intenție sau nu.

În camera principală totul este la fel ca întotdeauna: oale atârinate pe perete deasupra mașinii de gătit, spatule agățate în cârlige pentru cești, un borcan de sticlă plin cu linguri de lemn, o listă îngălbenită cu numere de telefon prinsă în piuneze de un raft, două scaune pliante trase lângă vatră. Totul este la fel, însă când traversez bucătăria spre cămară mă simt ca și cum aș merge printr-o cameră diferită, mai bine conturată, ca și cum aerul în sine s-ar fi trezit dintr-un somn adânc. Ies pe ușa de la cămară și mă uit fix la zidul de cărămidă. Nu se vede nimic. Nicio urmă, nicio dovadă. Dar acolo s-a întâmplat, am fost amândoi acolo, contopindu-ne unul cu altul pentru totdeauna. Măcinându-ne, tăcuți, disperați. Mi-aduc brusc aminte de chiloții din spatele cutiei de pâine și tocmai mi-i pun pe sub capot când apare mama.

— Te-ai trezit devreme, Elle. Ai făcut cafeaua?

Cuvintele au sunat ca o acuzație.

— Tocmai mă apucam.

— Să n-o faci prea tare. Nu-mi place marca aia espresso pe care o folosești. Știu... crezi că e mai bună, spune ea cu veselie prefăcută care mă scoate din sărite.

— Cum vrei.

N-am chef de ceartă în dimineața asta.

Mama se așază pe canapeaua de pe verandă. E doar o saltea tare din păr aspru de cal și acoperită de o pătură cenușie, dar este locul cel mai căutat din toată casa. De-acolo poți să te uiți la iaz, să-ți bei cafeaua, să-ți citești cartea stând sprijinită de pernele vechi cu fețele de pânză pătate de rugină. Cine și-ar fi închipuit că până și pânza se poate acoperi cu rugină?

E tipic pentru ea să ocupe cel mai bun loc.

Părul blond al mamei, acum brăzdat cu fire cărunte, este adunat într-un coc neglijent. Vechea ei cămașă de noapte cadrilată se destramă. Totuși, încă e impunătoare — ca o sculptură de lemn de la prova unei corăbii din Noua Anglie din secolul al XVIII-lea, frumoasă și severă, decorată cu lauri și perle, arătând direcția.

— Îmi beau cafeaua și după aceea strâng masa, spun eu.

— Dacă tu strângi masa, spăl eu vasele. *Mmm...* mulțumesc, zice ea când îi întind o ceașcă de cafea. Cum e apa?

— Perfectă. Rece.

Cea mai bună lecție pe care am învățat-o de la mama e că în viață există două lucruri pe care niciodată nu le regreti — să ai un copil și să înoți. Chiar și în cele mai răcoroase zile de la începutul lui iunie, când mă uit la Atlanticul sărat, invidiind focile care își înalță capetele hidoase și fac valuri înspumate, îi aud vocea îndemnându-mă să plonjez.

— Sper că ți-ai atârnat prosopul pe sfoară. Nu mai vreau să văd altă grămadă de prosoape ude azi. Spune-le și copiilor.

— E pe sfoară.

— Pentru că dacă nu țiipi tu la ei, o să țiip eu.

— Am înțeles.

— Și trebuie să-și măture căsuța. Arată groaznic. Și să n-o mături tu, Elle. Copiii sunt prea răsfățați. Sunt destul de mari ca să...

Ies pe ușa din spate cu un sac de gunoi într-o mână și ceașca de cafea în cealaltă. Vorbele ei se pierd în vânt.

Cel mai prost sfat al ei: *Gândește-te la Botticelli*. Fii ca Venus care se înalță dintr-o jumătate de scoică, cu buzele strânse sfios, decentă chiar și în nuditatea ei. Acesta a fost sfatul mamei mele când m-am mutat cu Peter. Mesajul a sosit pe o vedere veche pe care o cumpărase cu ani în urmă la magazinul de suveniruri de la Uffizi: *Dragă Eleanor, îmi place foarte mult Peter. Te rog să faci un efort și să nu mai fii așa de dificilă tot timpul. Nu vorbi și ia-ți un aer misterios. Gândește-te la Botticelli. Cu drag, mama.*

Arunc gunoiul în tomberon, trântesc capacul și întind bine frânghia peste el ca să țin ratonii la distanță. Sunt ființe inteligente, cu degete lungi și dibace. Seamănă cu niște ursuleți umani, mai deștepți și mai nesuferiți decât par. Ducem război împotriva lor de mulți ani.

— Ți-ai amintit să pui frânghia, Elle? întrebă mama.

— Desigur.

Zâmbesc calmă și încep să adun farfuriile.

1969. New York

Tata va sosi curând. Mă ascund — stau ghemuită în spatele barului modular care separă sufrageria de holul din față. Barul e împărțit în pătrate. Într-unul se află lichioruri, în altul fonograful, în altul, colecția de discuri a tatei, câteva albume de artă supradimensionate, pahare de martini și un shaker de argint. Secțiunea unde se află sticlele de lichior e deschisă în ambele părți, ca

o fereastră. Mă uit printre sticle fascinată de lumina încețoșată de topaz — scotch, bourbon, rom. Am trei ani. Lângă mine se află discurile prețioase ale tatei — LP-uri și discuri pe 78 de rotații. Îmi trec degetul peste cotoare, pentru că-mi place sunetul pe care îl fac, le adulmec mirosul de carton vechi și aștept să aud soneria. Tata sosește în cele din urmă și nu mai am răbdare să stau ascunsă. Au trecut multe săptămâni. Alerg prin hol și mă arunc în brațele ce mă strâng cu putere.

Divorțul e aproape de final. Nu mai trebuie decât să treacă granița și să se ducă la Juarez ca să obțină decizia finală. Finalul va veni în timp ce eu și sora mea mai mare, Anna, ședem răbdătoare pe marginea unei fântâni octogonale cu dale mexicane din holul hotelului, fascinate de peștii aurii care înoată în jurul unei insule din plante tropicale cu frunze întunecate aflate în mijloc. Mulți ani mai târziu, mama mi-a spus că l-a sunat pe tata în dimineața aceea, cu actele de divorț în mână, și i-a spus: „M-am răzgândit. Hai să renunțăm“. Deși divorțul fusese alegerea ei și deși era distrus, el a spus: „Nu. Am ajuns până aici, mai bine terminăm, Wallace“. *Mai bine terminăm*: șase silabe care au schimbat totul. În acele clipe însă, când hrăneam peștii aurii cu bucățele din briosa mea englezească, lovind cu piciorul în dalele mexicane, habar n-aveam în ce situație grea mă aflam. Ar fi putut să se termine altfel.

Dar n-am ajuns încă la momentul din Mexic. Tata este cuprins de o veselie prefăcută și încă o iubește pe mama.

— Eleanor! spune el și mă ridică în brațe. Ce face iepurașul meu?

Râd și mă agăț de el cu disperare, buclele mele blonde orbindu-l când îmi lipesc fața de a lui.

— Tati!

Anna sosește alergând vijelios, supărată că am ajuns eu prima, și mă trage din brațele lui. E cu doi ani mai mare decât mine și are mai multe drepturi. El nu pare să observe. Tot ce contează e nevoia de a fi iubit. Mă ghemuiesc din nou în el.

Mama strigă de undeva din apartamentul nostru întunecos, de dinainte de război.

— Henry? Vrei să bei ceva? Fac friptură de porc.

— Mi-ar prinde bine, răspunde el cu o voce puternică, de parcă nimic nu se schimbasese.

Însă are ochii triști.

Ora 8:15

— Seara trecută mi s-a părut un succes, spune mama din spatele unui roman uzat de Dumas.

— Categoric.

— Jonas arăta bine.

Mâinile mi se încordează pe vrafal de farfurii pe care îl țin.

— Jonas arată întotdeauna bine, mamă.

Are păr negru des pe care poți să-l strângi în pumn, ochi verde-deschis, pielea arsă de soare; e o ființă sălbatică, cel mai frumos bărbat de pe Pământ.

Mama cascadează. E „indiciul” ei — întotdeauna face așa înainte să spună ceva neplăcut.

— El e în regulă, pe maică-sa nu pot s-o sufăr. E atât de plină de ea!

— Așa e.

— De parcă ar fi singura femeie de pe Pământ care a reciclat deșeuri vreodată. Și Gina. Chiar și după atâția ani, tot nu-mi pot da seama de ce s-a însurat cu ea.

— E tânără, e foarte frumoasă? Amândoi sunt artiști?